

Prof. Dr. Csépe Valéria

Csépe Valéria az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (ELTE) 1976-ban végzett pszichológusként. Kutatói munkáját még ugyanazon évben kezdte el a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) Pszichológiai Intézetében, ahol az elemi hallási folyamatok agyi mechanizmusait kutatta, s dolgozta ki a humán hallási észlelés és valószínűségi eseményfeldolgozás állatkísérletes modelljeit. Szakmai érdeklődésében jelentős fordulatot hoztak a Münsteri Egyetemen Humboldt ösztöndíjasként eltöltött évek, ahol kutatási érdeklődése az emberi megismerő folyamatok (beszéd, zene, olvasás) felé fordult, s új, az agy elektromos aktivitásához kötött mágneses jelek tanulmányozására szolgáló módszert tanult. Hazatérése után alakította ki azt a humán laboratóriumot, amelyben Magyarországon elsőként indult el a beszéd- és olvasásfejlődés tipikus és atipikus mintázatainak elektrofiziológiai módszerekkel történő kutatása. 1992 és 2008 között számos ismert külföldi egyetemen és kutatóintézetben dolgozott vendégprofesszorként. Kutatásait az Eötvös Loránd Kutatóhálózat (ELKH) Természettudományi Kutatóközpontjában (TTK) végzi.

2001-ben habilitált, majd 2002-ben védte meg az MTA doktora címet. A disszertációban bemutatott kutatási eredmények az olvasás fejlődését és fejlődési zavarait az agyi válaszelterések bemutatásával helyezték új megvilágításba. Az eredményeket a publikációknál és disszertációknál szélesebb perspektívából bemutató, 2006-ban megjelent „Olvasó agy” című könyve számos szakmai körben vált bestsellerré, s 2008-ban elnyerte az Akadémiai Kiadó dívját. A beszédészlelés és az elemi matematika agyi aktivitás-mutatóinak kutatásával párhuzamosan jelent meg az általa vezetett kutatócsoportban az az érdeklődési irány, amely ma az éneknek és a zenének az agy fejlődésére, s ezzel összefüggésben az egyes megismerő folyamatokra, különösen a beszédfejlődésre gyakorolt transzferhatás szisztematikus vizsgálatához vezetett.

A diszlexia agyi mechanizmusainak kutatásában elért eredményeiért kapta meg 2003-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét. Számos szakmai kitüntetés birtokosa, s 2019 óta a Pécsi Tudományegyetem díszdoktora.

Csépe Valériát a Magyar Tudományos Akadémia 2007-ben levelező, majd 2019-ben rendes tagjává választotta. 2012 tagja az Academia Europaea-nak. 2008-ban választották meg első nőként a Magyar Tudományos Akadémia három főállású vezetője közé, s két egymást követő ciklusban, 2014-ig dolgozott főtitkárhelyettesként. 2008 és 2016 között vezette az MTA Közoktatási Elnöki Bizottságát.

Akadémiai vezetői megbízatásának lejártá után alapította meg az MTA TTK Agyi Képző Központját (AKK), amelynek egyik kutatóegysége a Neurokognitív Fejlődés Kutatócsoport. Az AKK működteti Magyarország egyetlen kizárólag kutatási célokat szolgáló MRI laboratóriumát. Kutatómunkája mellett több évtizede tanít, 2005 óta egyetemi tanár (2014-ig ELTE, 2014-2019, BME, 2014-től Pannon Egyetem), 2008 óta kutatóprofesszor. Csépe Valéria kutatómunkája mellett több évtizede tanít, az ELTE PPK Kognitív Pszichológiai Tanszékének alapító tanszékvezetője. 2005 óta egyetemi tanár (2014-ig ELTE, 2014-2019 BME, 2014-től Pannon Egyetem). A Zágrábi Egyetem pszicholingvisztikai és a Pannon Egyetem többnyelvűségi doktori programjának törzstagja. A témavezetésével végzett 17 doktorandusz

közül többen hazai és külföldi kutató- és fejlesztő laboratóriumokban, egyetemi tanszékeken dolgoznak, többen egyetemi tanárok, vezető kutatók, intézményvezetők.

Számos szakmai elismerés, kitüntetés birtokosa, hazai és nemzetközi tudományos szervezetek tagja, tisztségviselője. Két ciklusban képviselte Magyarországot az Európai Bizottság Kutatási és Fejlesztési Igazgatósága tanácsadó testületében (HG on Gender in Research and Innovation), s hét évig volt tagja a Nemzetközi Tudományos Tanács (ICSU) stratégiai és elemző bizottságának. Az OECD Global Science Forum projektjének, amely a fiatal kutatói életpálya akadályainak feltárására alakult, szakértő tagja. 2017 óta szakértő tagja az OECD Global Forum on the Future of Education and Skills: Education 2030 curriculum-elemző projektjének. Az itt szerzett tapasztalatok segítették a köznevelés tartalmi korszerűsítésére irányuló EFOP projektben szakmai vezetői munkáját.

Szakmai pályafutásának négy évtizede alatt számos könyvet írt és szerkesztett, évente többtucat tudományos és tudományos ismeretterjesztő előadást tart. Közel 400 angol és magyar nyelvű tudományos publikációjának jelentős része magas idézettségű, amelyek közül kiemelkednek a beszéd és olvasás fejlődésének kutatási eredményeit bemutató publikációk. Tankönyveiből pszichológus-, biológus-, orvos- és gyógypedagógus-hallgatók nemzedékei tanultak és tanulnak. Tudományos közéleti tevékenysége számos testületben és fórumon követhető. 2016 óta a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) elnöke.